

1. Υδρόβια πουλιά και χελιδόνια, 1977. Χαμένη τοιχογραφία. Village Inn, Πόρτο Καρράς (φωτοθήκη Μουσείου Γαλιούρη).

Το Μουσείο Νικολάου Γαλιούρη

Αναστασία Μανδάλα
Φιλολόγος-Αρχαιολόγος Mphil

«Θυμάμαι, φοιτητής ακόμη, βρέθηκα τυχαία απένταρος, γιατί κάποιος είχε κλέψει τις αποσκευές μου στον Τσεσμέ. Εκείνο που θυμάμαι περισσότερο είναι η πόρτα που άνοιξε ζεστή και φιλόξενη, στο ταπεινό σπίτι-εργαστήρι του φίλου μου ζωγράφου και χαράκτη ΝΙΚΟΥ ΓΙΑΛΟΥΡΗ στην όμορφη γειτονιά της Αγίας Μαρίνας. Η πόρτα του μένει από τότε ανοικτή, έτσι όπως την πρώτη μέρα που με καλωσόρισε μ' ένα λουλούδι. Έτσι, είπε, γινόταν πάντα στην παλιά Χίο. Πέρασαν τριάντα χρόνια από τότε. Τα λουλούδια του έχουν ταξιδέψει παντού, μέσα στις ζωγραφιές του πια, τα βιβλία και τα παραμύθια του. Στα χέρια του "λουλούδι" σημαίνει βασικό "γράμμα" στο αλφάβητο της Έκφρασης, όπως και στην Γραμμωτική τέχνη. Τα λουλούδια του μιλούν για τον Ήλιο του Αιγαίου, για Μοναξιά και για Ταξίδι, για Ζωή και Θάνατο. Είναι τα παιδιά της άνοιξης στη Χίο και τα χαμόγελα που στολίζουν τον χειμώνα.

Τον είδα να "συνομιλεί" μ' ένα λουλούδι που ζωγράφιζε. Σκέπη καθαρά ερωτική. Διαλέγει τα μεγάλα, αισθησιακά λουλούδια της γειτονιάς του: την φλογερή Αμαρυλλίδα, την παρθενική Κάλια. Κάτι χρυσές μαργαρίτες Λαμπριάτικες, την χορευτική Ίριδα. Εκεί όμως που φαίνεται αληθινός Ανατολίτης, είναι στις άγριες τουλίπες τους κόκκινους "λάλαδες" που γείζουν τα χωράφια "αίματα" Κάθε Μάρτη. Μόνο ένας Γραμμωτός όπως εγώ καταλαβαίνει αυτή την ικανότητα και το πάθος του Γαλιούρη για τα λουλούδια σαν θέμα Ζωγραφικό. Ο τόπος μου είναι η Χώρα των λουλουδιών και η Τέχνη μας μιλά με τα λουλούδια. Κλείνοντας 40 χρόνια δουλειάς ο Γαλιούρης στα λουλούδια του όπως και στις Βάρκες και τα καράβια του μιλά γλώσσα Καθαρά προσωπική, μεστή, ταπεινή με πλούσια. Χρώματα όπως των ψηφιδωτών, περιγράμματα που τα κάνουν να λάμπουν σχήματα πότε άγρια και πότε αέρινα. Το λουλούδι είναι ένα κομμάτι από την εικαστική ιστορία του Γαλιούρη, μαζί με τα Τοπεία του, τις θαλάσσιες του και τις ερμηικές του, κυττάξτε τα και θ' αρχίσουν να σας "μιλούν" ειδικά αν κοιταζάτε το νσιά μέσα σας, όπως εγώ. Κι' εκεί θα ξαναγυρίζετε για να σας καλωσόρισε μ' ένα λουλούδι».

2. Λεπτομέρεια χαμένης τοιχογραφίας. Village Inn, Πόρτο Καρράς (φωτοθήκη Μουσείου Γαλιούρη).

ΤΣΟΙΡΟ ΚΕΝΖΙ, ΤΕΧΝΟΚΡΙΤΗΣ. ΚΥΤΟ, ΙΑΠΩΝΙΑ, 1985.
(Συλλογή Κέντρου Ελληνικής Παράδοσης)

Τώρα πια οι επισκέπτες της Χίου – του νσιού των ανέμων, της αλμύρας και της μασιτικής – μπορούν να βλέπουν τον μπαξέ με τα λουλούδια και τα παραμύθια του μικρόκοσμου του ΝΙΚΟΥ ΓΙΑΛΟΥΡΗ (1928-2003), όπως θα έλεγε ο μέντοράς του Ρόντερικ Μπένουμαν, ταξίαρχος της Βρετανικής Βάσης στη Χίο (1945) και καθηγητής κλλιτεχνικών στην πολιτική του ζωή, στο ομώνυμο Μουσείο του ΔΗΜΟΥ ΧΙΟΥ στην οδό

Ελευθερίου Βενιζέλου 73 στην Παλιά Περιγητική, σ' ένα νεοκλασικίζον κτήριο που ανακαινίστηκε με δαπάνες της κυρίας Μυρτώς Χανδρή το περασμένο καλοκαίρι.

Ογδόντα έργα από τις δύο δημιουργικές ενότητες του ζωγράφου και χαράκτη του Αιγαίου, τη διακοσμητική και την προσωπική του θεματογραφία εκτίθενται στην εσωτερική κλίμακα του κτηρίου και σε δύο αίθουσες στον πρώτο όροφο. Όσον αφο-

ρά τα μέσα, υπάρχουν οι μεγάλοι κύκλοι του σχεδίου και της χαρακτηριστικής και ο επίσης ευρύτερος κύκλος των έργων του χρώματος, όπου περιλαμβάνονται η υδατογραφία, το λάδι, το παστέλ, η σέπια, το ακρυλικό κ.ά.

Οι ΕΡΙΝΥΣΣ (1969), σχέδια μεγάλων διαστάσεων, ζωγραφισμένα με καλάμι και σέπια, η ενότητα του ΤΥΦΛΟΥ ΠΟΛΥΦΘΜΟΥ (1980), η ΣΤΑΥΡΩΣΗ, η ομάδα των

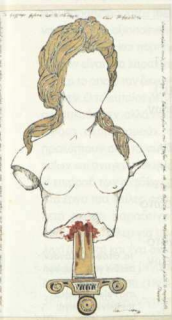

3. Χειρόγραφο, 1985. Σινκίλι, 40 x 28 εκ.
(Κέντρο Ελληνικής Παράδοσης).

4. Θαλάσσιος ρυθμός, 1977. Χαμένη τοικογραφία. Village Inn, Πόρτο Καρράς (φωτοθήκη Μουσείου Γαλιούρη).

5. Αφροδίτη, 1974. Ακρυλικό σε καρτί, 45 x 25 εκ.
Μουσείο Γαλιούρη.

6. Ο Νίκος Γαλιούρης στα Λημνιά της Χίου (φωτ. αρχείο Σπύρου Μερσεσντζή).

ΣΤΑΥΡΩΜΕΝΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ (1974), η σειρά «Τ' ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΕΙΜΑΣΤ' ΕΜΕΙΣ», εμπνευσμένη από την ποίηση του Σεφέρη (Πόρτο Καρράς, 1976), ΚΡΑΝΗ (1977), ΜΕΤΕΩΡΑ (1981), ΣΗΜΑΤΑ ΤΡΟΧΑΙΑΣ - Η ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΧΡΗΣΤΟΥ (1967), ΚΥΠΡΟΥ ΠΛΑΗ (1974), ΦΙΓΟΥΡΕΣ ΤΟΥ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ (1963) και τέλος το ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ.

Η ψυχή του αυτοδιδακτού καπετάνιου του χρωστήρα είναι παντού και μας θυμίζει τη ρήση του καλού του φίλου Πήτερ Ουστίνωφ «Να γίνεις δάσκαλος του εαυτού σου κι εκείνος θα σε κάνει μαθητή του», συμβολή που ακολούθησε πιστά στην «ποιητική» του Ασκητική.

7. «Ο Μέγας Αλέξανδρος και το καταραμένο φίδι», 1983. Κοφτό χαρτόνι, 94 x 65 εκ. Μουσείο Γαλιούρη.

Ο ζωγράφος και χαράκτης Νίκος Γαλιούρης γεννήθηκε στη Χίο, το 1928. Εκεί έκανε και την πρώτη σπουδή του έκθεσε (1945). Στην Αθήνα πρωτοεμφανίστηκε το 1961, στο Πρακτορείο Πνευματικής Συνεργασίας. Ένα χρόνο μετά εξέθεσε στην γκαλερί «Νέες Μορφές». Πραγματοποίησε περισσότερες από 70 εκθέσεις στην Ελλάδα (Χίλον Αθήνας 1969, Βρετανικό Συμβούλιο 1969, αϊθουσα «Qantas» 1971, Pierce College 1971, γκαλερί «Ζυγός» 1979, γκαλερί «Ροτόντα», «Παναγιώτης» Θεσσαλονίκης) και στο εξωτερικό (Σουηδία 1962, Αγγλία 1964, Καναδάς 1965, Πανεπιστήμιο της Βοστώνης 1966, Μιλγουόκι 1967, Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ 1969, Γιάνγκατσον του Ουάσι κ.α.). Έλαβε μέρος στην Biennale της Αλεξάνδρειας και σε πολλές άλλες διεθνείς και ομαδικές εκθέσεις στη Γαλλία, στην Ιαπωνία, στον Καναδά, στις ΗΠΑ. Έγραψε ποίηση, θέατρο και δοκίμιο και δημοσιογραφούσε στον τοπικό, αθηναϊκό και ξένο Τύπο. Συνεργάστηκε με το ραδιόφωνο και την τηλεόραση και είχε στο ενεργητικό του την αγγλοελληνική ταινία μικρού μήκους «Το νησί και ο καλλιτέχνης» (1966). Ακόμη υπήρξε σκηνογράφος, σχεδιαστής και διακοσμητής (Ομήρειο Πνευματικό Κέντρο, ξενοδοχεία Χανδρά και Πόρτο Καρράς, Κέντρο Ελληνικής Παράδοσης κ.ά.).

The Museum of Nikolaos Gialouris Anastasia Mandala

The Museum of the painter and engraver Nikolaos Gialouris (1928-2003) in the Chora of Chios island has been housed since last summer in the Neoclassicizing building of the Old Touring Club of the town, on 73, Eleftheriou Venizelou Street. Eighty works of the great Chian artist are exhibited in the storey and in the space of the interior staircase of the edifice. Engravings and works in acrylic, pastel and Indian ink represent and define the creative inspirations, trends and expressions of Gialouris.